

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 820/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att begränsa användningen av märkningen sista förbrukningstidpunkt

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 820/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Mikko Kärnä /cent:

Är regeringen oroad över matsvinn som föranleds av onödigt begränsande datummärkningar och

hur säkerställs det att den sista förbrukningstidpunkten anges endast på sådana produkter som utgör en hälsofara redan efter kort förvaring?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

På livsmedelsförpackning ska anges produktens minsta hållbarhetstid, dvs. märkningen bäst före. Med detta avses den tidpunkt, fram till vilken livsmedlet, om det förvaras på korrekt sätt, åtminstone kvarhåller de egenskaper som är specifika för det, såsom konsistens, färg och doft. På förpackningen till ett mikrobiologiskt lättfördärligt livsmedel ska i stället för minsta hållbarhetstid anges sista förbrukningstidpunkten, med vilken avses den tidpunkt fram till vilken livsmedlet får användas. Livsmedel som är mikrobiologiskt lättfördärliga kan redan efter en kort tid bli en omedelbar fara för människors hälsa. På andra lättfördärliga livsmedel räcker det med bäst före -märkning.

Livsmedlens datummärkningar styr en säker användning av produkten. Livsmedelsverket ger anvisningar om hur datummärkningen ska anges, men tillverkaren eller förpackaren av livsmedlet bestämmer vilken datummärkning som används på livsmedlet.

Tillverkaren eller förpackaren ska bedöma livsmedlets hållbarhet och säkerhet som en del av systemet för egenkontroll och utifrån detta avgöra vilken datummärkning som ska anges på förpackningen. Tillverkaren eller förpackaren ansvarar för att produkten rätt förvarad kvarhåller de egenskaper som är specifika för den och kan användas ända fram till den angivna tidpunkten. Att livsmedel förskämts kan ofta förnimmas och medför inte alltid någon hälsofara. Sjukdomsalstrare kan däremot förekomma också i livsmedel som verkar oklanderliga till sin kvalitet.

Arbetet för att minska matsvinnet görs på många olika sätt. Konsumenterna får mer information bl.a. under den årliga svinnsveckan, som i september 2023 ordnas för tionde gången. Livsmedelsföretagarna får information om användningen av datummärkningar på Livsmedelsverkets webbplats. Livsmedelsverket har också utarbetat en anvisning för att

främja livsmedelsdonationer och minska matsvinnet. I anvisningen beaktas datummärkingar och möjliggörs trygga livsmedelsdonationer också när datummärkingarna håller på att löpa ut. Det långsiktiga arbetet för att minska matsvinn och nuvarande praxis har byggts upp i samarbete med de övriga nordiska länderna och är i linje med EU:s rekommendationer. Under Finlands EU-ordförandeskap 2019 publicerades verksamhetsrekommendationer av arbetsgruppen för matsvinn, som är underställd Europeiska kommissionen. Även i dessa rekommendationer beskrivs datummärkningarnas roll.

I Från jord till bord -strategin, som kommissionen publicerade våren 2020, konstateras att förebyggande av uppkomsten av matsvinn och livsmedelsavfall är en förutsättning för ett hållbart livsmedelssystem. Användningen och missförstånd av de nuvarande märkningarna bäst före och sista förbrukningstidpunkt anses bidra till matsvinnet. Därför föreslås det att EU-lagstiftningens bestämmelser om datummärkingar ses över.

Trots flera informationskampanjer har konsumenterna fortfarande svårigheter att förstå skillnaden mellan minsta hållbarhetstid och sista förbrukningsdagen, och därför läggs ätbara livsmedel i soptunnan efter att bäst före -datumet har gått ut. Enkäter riktade till konsumenterna i Finland visar dock att konsumenterna hos oss ganska väl känner till vad de olika datummärkingarna betyder.

År 2022 lät kommissionen göra en omfattande konsumentundersökning för att utreda hur de nuvarande datummärkingarna påverkar konsumenternas val. Det utreddes också alternativa sätt att ange datumen. Enligt undersökningen missförstås bäst före -datumet oftare än sista förbrukningsdagen. Kommissionen har lagt fram ett preliminärt förslag till komplettering av bäst före -märkingen med texten ”ofta bra efter”. Finland deltar aktivt vid unionens institutioner i behandlingen av initiativ som syftar till att utveckla datummärkingarna och minska matsvinnet.

Helsingfors 29.3.2023

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen